

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Kritinė ir kultūrinė kriminologija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Maryja Šupa Kitas (-i): dokt. Goda Damaševičiūtė	VU Filosofijos fakultetas, Sociologijos katedra, Universiteto g. 9/1, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	6 semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: –	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): –

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	134	48	86

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos	
Kurso tikslas – supažindinti studentus su kritinės ir kultūrinės kriminologijos teoriniais ir metodologiniais pagrindais bei įtvirtinti šias žinias per tiriamąją veiklą. Pagrindinės kritinėje ir kultūrinėje kriminologijoje nagrinėjamos temos bus pristatomos kartu su atvejų analize, tyrimų pavyzdžiais, diskusijomis, ekskursijomis į temas atspindinčias institucijas bei miesto erdves. Išklause kursai, studentai gebės kritiškai vertinti nusikaltimų pateikimą masinėse medijose, plačiau suvoks nusikaltimo sampratą, supras subjektyvius pažeidimų, normų nustatymo, deviacijos aspektus, praplės žinias apie nusikaltimų ir kultūros sąsajas skirtingose pasaulio šalyse.	

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
1.1. Gebės identifikuoti ir suprasti kriminologijos disciplinos sąvokas, apibrėžti bei atpažinti kriminologijos problemas.	Probleminės paskaitos, diskusijos seminarų metu, pagrindinės ir papildomos literatūros skaitymas.	Paskaitų refleksijos.
1.2. Žinos ir supras pagrindines giminingų kriminologijai dalykų (sociologijos, teisės, psichologijos ir kitų mokslų) koncepcijas ir sąvokas, suvoks kriminologinio žinojimo taikymo sritis.		
5.2. Gebės savarankiškai plėsti savo žinias ir gebėjimus, vertinti savo profesinius pasiekimus.		
3.1. Gebės pasirinkti ir naudotis informaciniais kriminologiniais ištekliais, analizuoti ir sisteminti socialinę ir kriminogeninę informaciją, naudojant šiuolaikines informacines komunikacines technologijas.	Probleminės paskaitos, medijų analizė auditorijoje, kultūrinės–kriminologinės ekskursijos, kviestiniai pranešėjai.	Mokslinis esė
3.2. Gebės identifikuoti, analizuoti, nustatyti ir spręsti neigiamų socialinių deviacijų, nusikaltimų kontrolės ir prevencijos, socialines baudžiamosios justicijos problemas, susijusias su konkrečiomis visuomenės struktūromis ir institucijomis, analizuoti šių problemų priežastis ir pasekmes.		

5.1. Gebės aiškiai ir nuosekliai reikšti mintis, analizę pagrįsti argumentais ir empiriniais įrodymais.		
2.1. Gebės savarankiškai suformuluoti kriminologinio tyrimo problemą, argumentuotai pasirinkti ir pagrįsti tam tikrai tyrimo problemai tinkamus tyrimo metodus.	Diskusijos seminarų metu, konsultacijos, tyrimų pavyzdžių nagrinėjimas, atvejų analizės. Darbas komandoje: tyrimo problemos pasirinkimas, analizė, teorinis interpretavimas ir pristatymas.	Komandiniai projektai
2.2. Gebės savarankiškai ar komandoje, laikantis etinių ir teisinių kriminologinių tyrimų atlikimo reikalavimų, planuoti, organizuoti ir vykdyti kriminologinių tyrimų atlikimą, rinkti duomenis, atlikti šių duomenų analizę ir tinkamai juos interpretuoti.		
3.3. Gebės parengti kriminologinio tyrimo projektą pagal iškeltus tikslus ir uždavinius, analizuoti kiekybinius ir kokybinius duomenis, taikant įvairius statistinės analizės ir interpretacinius metodus, paaiškinti bei įvertinti analizės rezultatus ir prognozuoti [lokalius ir globalius] socialinius procesus bei vykdyti praktinius sprendimus.		
4.1. Gebės raštu ir žodžiu sklandžiai bei aiškiai bendrauti ir pristatyti gautus kriminologinių tyrimų rezultatus profesinėje aplinkoje ir su žmonėmis, kurie nėra profesinės srities ekspertai.		
5.3. Gebės savarankiškai organizuoti ir planuoti savo profesinę veiklą bei priimti sprendimus		

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis	Savarankiškas	Užduotys
1. Kritinės ir kultūrinės kriminologijos raida. Pagrindiniai autoriai ir jų nagrinėjamos problemos. Deviacijos, nusikaltimo, socialinės kontrolės sampratos. Pilkosios zonos: tarp teisės ir neformalių normų. Kritinės ir kultūrinės kriminologijos kritika.	2		2				4	4	Šupa, Maryja. 2014. Kultūrinė kritinės kriminologijos transformacija. Iš <i>Sociologija: mintis ir veiksmai</i> 2014/1(34), p. 146–167. Hayward, Keith J. 2016 <i>Cultural criminology: Script rewrites. Theoretical Criminology</i> 20(3), 297–321.
2. Nusikaltimai masinėse medijose. Žinios, dienotvarkės formavimas. Pramoginiai nusikaltimų aspektai. Nusikaltimų naudojimas reklamoje ir rinkodaroje. Nusikaltimai populiariojoje kultūroje. Literatūra, muzika, filmai. Interneto kultūra.	8		2				12	23	Ferrell, Jeff; Hayward, Keith; Young, Jock. 2008. <i>Cultural Criminology: An Invitation</i> . London: Sage, p. 123–157. Mokslinio esė parengimas.
3. Galios nusikaltimai. Baltųjų apykaklių	4		2				6	2	Ruggiero, Vincenzo.

nusikaltimai. Korporaciniai ir organizaciniai nusikaltimai. Nusikaltimų globalizacija. Postkolonijinė kriminologija.									2015. Power and Crime. New York: Routledge, p. 68–90.
4. Žalioji kriminologija. Nusikaltimai prieš nežmogiškuosius veikėjus (non-human actors). Nusikaltėlio, nusikaltimo, aukos apibrėžimo problemos.	2		2				4	2	Brisman, Avi; South, Nigel. 2013. A green-cultural criminology: An exploratory outline. In <i>Crime, Media, Culture</i> , 9(2), p. 115–135.
5. Feministinė ir queer kriminologija. Lyties apibrėžimo ir kriminalizavimo problemos. Kritinis požiūris į seksualinius nusikaltimus.	2		2				4	2	Naegler, Laura; Salman, Sara. 2016. Cultural Criminology and Gender Consciousness: Moving Feminist Theory From Margin to Center. In <i>Feminist Criminology</i> 11(4), p. 354–374.
6. Miesto kriminologija. Nusikaltimų erdviškumas. Erdvinė socialinė kontrolė. Situacinis normų nustatymas kasdienėse erdvėse.	4		2				6	2	Hayward, Keith J. 2012. Five spaces of cultural criminology. In <i>British Journal of Criminology</i> , 52, p. 441–462.
7. Pasipriešinimo subkultūros. Transgresijos ir paribių veikla. Pogrindžio ir dominuojančios kultūros santykis. Politinis poveikis.	4		2				6	3	Lyng, Stephen (ed.). 2005. <i>Edgework: The Sociology of Risk-taking</i> . New York: Routledge, p. 17–50.
8. Komandinių projektų pristatymai		4	2				6	46	Komandinio projekto parengimas
9. Kurso apibendrinimas	2						2	2	Mokymosi refleksijos užpildymas
Iš viso	28	4	16				48	86	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Komandiniai projektai	60	Seminarų metu.	Komandinio projekto metu kiekviena grupė turi atlikti tyrimą – pasirinkti vieną iš siūlomų problemą, sukurti tyrimo dizainą, surinkti duomenis, paruošti tyrimo ataskaitą ir pristatyti rezultatus seminarų metu. Ataskaitos apimtis iki 30000 spaudos ženklų. Vertinimo kriterijai: temos aktualumas, tezės ir argumentų formulavimas, tyrimo dizainas, duomenų interpretacija, ataskaitos struktūra, pristatymo kokybė.
Paskaitų refleksijos	20	Paskaitų metu.	Kiekvienos paskaitos pabaigoje studentai turės parašyti trumpą refleksiją, įvertindami įgytas žinias ir kylančius klausimus. Pilnas balas už šį vertinimo aspektą gaunamas, pateikus 10 ir daugiau refleksijų. Pateikus mažiau refleksijų, balas proporcingai mažinamas.
Mokslinis esė	20	Iki semestro pabaigos.	Esė tikslas – pasirinkti vieną iš paskaitų temų, perskaityti nurodytą tekstą ir pritaikyti jame pateikiamas idėjas, kritiškai reflektuojant konkretų pasirinktą atvejį, susieti jį su platesniu kultūriniu kontekstu. Teksto apimtis nuo 5000 iki 10000 spaudos ženklų. Vertinimo kriterijai: tezės ir argumentų formulavimas, analitiškumas, mokslinės literatūros ir duomenų šaltinių naudojimas, interpretacijos išsamumas, kalba bei stilius.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				

Brisman, Avi; South, Nigel	2013	A green-cultural criminology: An exploratory outline	Crime, Media, Culture, 9(2)	
Ferrell, Jeff; Hayward, Keith; Young, Jock	2008	Cultural Criminology: An Invitation.		London: Sage
Hayward, Keith J.	2012	Five spaces of cultural criminology	British Journal of Criminology, 52	
Hayward, Keith J.	2016	Cultural criminology: Script rewrites	Theoretical Criminology 20(3)	
Young, Jock	2012	The criminological imagination		Cambridge: Polity
Lyng, Stephen (ed.).	2005	Edgework: The Sociology of Risk-taking		New York: Routledge
Naegler, Laura; Salman, Sara.	2016	Cultural Criminology and Gender Consciousness: Moving Feminist Theory From Margin to Center	Feminist Criminology 11(4)	
Ruggiero, Vincenzo	2015	Power and Crime		New York: Routledge
Šupa, Maryja	2014	Kultūrinė kritinė kriminologijos transformacija	Sociologija: mintis ir veiksmai 2014/1(34)	http://www.journals.vu.lt/sociologija-mintis-ir-veiksmai/article/viewFile/7461/5336
Papildoma literatūra				
Agozino, Biko	2004	Imperialism, crime and criminology: Towards a decolonisation of criminology	Crime, Law & Social Change, 41	
Brown, Sheila	2011	Media/crime/millennium: Where are we now? A reflective review of research and theory directions in the 21st century	Sociology Compass, 5/6	
Carrabine, Eamonn	2011	Images of Torture: Culture, Politics and Power.	Crime, Media, Culture 7 (1)	
Christie, Niels	1999	Nusikaltimų kontrolė kaip pramonė: į Gulagą - Vakarų stiliumi		Vilnius: Eugrimas
DeKeseredy, Walter	2011	Contemporary critical criminology		London: Routledge
Fenwick, Mark	2004	New directions in cultural criminology	Theoretical Criminology, 8 (3)	
Ferrell, Jeff	2006	Speed kills	Critical Criminology, 11 (3)	
Hayward, Keith J.	2011	City limits: crime, consumer culture and the urban experience		London: GlassHouse Press
Hayward, Keith J.; Young, Jock	2004	Cultural criminology: Some notes on the script	Theoretical Criminology, 8 (3)	
Hayward, Keith J.; Presdee, Mike (eds.).	2010	Framing crime: cultural criminology and the image		Abingdon : Routledge
Hobbs, Dick	2008	Bouncers: Violence and governance in the night-time economy		Oxford: Oxford university press
Melossi, Dario	2008	Controlling crime, controlling society: Thinking about crime		Cambridge: Polity

		in Europe and America		
Milovanovic, Dragan	2002	Critical criminology at the edge: postmodern perspectives, integration and applications		London : Praeger
Presdee, Mike	2010	Cultural criminology and the carnival of crime		Cultural criminology and the carnival of crime
Ruggiero, Vincenzo	2005	Nusikaltimas literatūroje : grožinės literatūros ir deviųjų sociologija		Kaunas: Poligrafija ir informatika
van Swaaningen, Rene	1997	Critical criminology: Visions from Europe.		London: Sage
Žurnalas <i>Crime, Media, Culture</i>				http://cmc.sagepub.com/